

χρόνια του Στράβωνα ή της πηγής του η Κερύνεια (προφανώς πρόκειται για αυτήν), η Βούρα, όπως και η Ελίκη και το Αμάριον ανήκουν στους Αιγείς (καθώς και οι Αιγαί και μέρος τουλάχιστον της Ρυπίδος). Είναι πολύ πιθανό, όπως σημειώσαμε και πολύ πιο πριν, ότι τον οικισμό γνώριζε ήδη από τον 5ο αιώνα και ο Αισχύλος. Στο θέμα αυτό θα επανέλθουμε πιο κάτω. Την πόλη, ή τουλάχιστον το «πόλισμα», γνωρίζει και ο Αιλιανός (Ποικ. Ιστ. XIII 6. 14) που αναφέρεται στο κρασί της στο οποίο απέδιδαν ειδικά γνωρίσματα, αλλά και στο δρόμο που οδηγεί σε αυτήν από την Ελίκη (π.Ζ. XI 19), τον ίδιο στον οποίο αναφέρεται και ο Πausanίας: *Πρὸ πέντε γὰρ ἡμερῶν τοῦ ἀφανισθῆναι τὴν Ἐλίκην ὄσοι μῦες ἐν αὐτῇ ἦσαν... καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἦν τοιαῦτα, ἀθρόα ὑπεξῆει τῇ ὁδῶ τῇ ἐς Κερύνειαν ἐκφερούση. Καὶ οἱ Ελικεῖς ἐθαύμαζαν, οὐκ εἶχον δὲ τὴν αἰτίαν συμβαλεῖν, ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρησε τὰ προειρημμένα ζῶα, νύκτωρ γίνεταί σεισμός...* Δεν είχαν δηλαδή κατανοήσει ότι τα ζώα προέλεγαν τη συμφορά και υποδείκνυαν την οδό της σωτηρίας.

Από τον Πολύβιο γνωρίζουμε πως στα χρόνια επανίδρυσης του Κοινού η Κερύνεια, ή ακριβέστερα Καρύνεια, όπως την ονομάζει και μαζί του συμφωνούν οι επιγραφές, λογίζεται ήδη ως πόλις, θεσμικά ισότιμη με τις λοιπές. Για τους παλιότερους χρόνους σημειώνει (II 41. 6-8), ότι μέχρι την εποχή του Φιλίππου και του Αλεξάνδρου για τους Αχαιούς τα πράγματα πήγαιναν πότε καλά και πότε όχι και *τὸ κοινὸν πολίτευμα ... ἐν δημοκρατίᾳ συνέχειν ἐπειρῶντο*. Προσπαθούσαν δηλαδή να διατηρούν το πολιτικό μόρφωμα του Κοινού, *τὸ κοινὸν πολίτευμα*, με δημοκρατικές μεθόδους διοίκησης. Αυτές αναφέρονται στο ίδιο το Κοινό, αλλά όπως και από τα πιο κάτω λεγόμενα προκύπτει, προϋποθέτουν και δημοκρατική διοίκηση των καθέκαστα πόλεων μελών του, δημοκρατικά πολιτεύματα ή ό,τι σχετικό εννοεί ο ίδιος ο συγγραφέας με τον όρο, πάντως όχι πολιτεύματα ηγεμονικά, τυραννίδες. Συνεχίζοντας γράφει ότι το *πολίτευμα*, δηλαδή το Κοινό, συνεκροτείτο από δώδεκα πόλεις, *ἦν ἐκ δώδεκα πόλεων*, οι οποίες συνεχίζουν να υπάρχουν και στα χρόνια του, *ἃς ἔτι καὶ νῦν συμβαίνει διαμένειν*, εκτός από την Ώλενο και την Ελίκη. Ακολουθεί ο κατάλογος των δέκα υπολοίπων, δεν περιλαμβάνει όμως τις Αιγές και τους Ρύπτες, ενώ αντίθετα περιλαμβάνει την Καρύνεια και το Λεόντιον, δύο πόλεις δηλαδή που γνωρίζουμε πως υπάρχουν κατόπιν, αλλά ο Ηρόδοτος δεν τις συμπεριέλαβε στο δικό του κατάλογο των δώδεκα «μερών».

Υστερώτερα ο Στράβων (VIII 7. 4) συμφωνεί με τον τελευταίο και διαφωνεί με τον Πολύβιο όσον αφορά στον κατάλογο. Μας δίνει και κάποιες πληροφορίες για το χρονικό διάστημα ανάμεσα στην Θηβαϊκή ηγεμονία και την ίδρυση του νέου αχαικού Κοινού (VIII 7. 1): *μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν οἱ Θηβαῖοι τούτοις (στους Αχαιούς) τὴν δίαίταν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων τοῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας*. Εἴτε πρόκειται για διαιτησία επί των διαφορών των αχαικών πόλεων μεταξύ τους, εἴτε ακόμα και εκείνων άλλων πόλεων, πάντως αναγνώρισαν ή ανέχθηκαν ένα ελάχιστο αρμοδιότητας του Κοινού. Άρα και την ύπαρξή του. Προχωρώντας γράφει: *ὑστερον ὑπὸ Μακεδόνων λυθείσης τῆς κοινωνίας*. Οι Μακεδόνες λοιπόν κατ' αυτόν διέλυσαν το Κοινό, το κατήγγησαν. Ποιοι Μακεδόνες όμως, οι Φίλιππος και Αλέξανδρος ή οι διάδοχοί τους; Ο Πολύβιος πάλι δεν είναι σαφής ως προς αυτό. Ενώ λέει (II 41. 6), ότι διετηρείτο *ἐν δημοκρατίᾳ* ως τους χρόνους των πρώτων, έρχεται αμέσως μετά στα χρόνια των δευτέρων (II 41. 9-10): *εἰς τοιαύτην διαφορὰν καὶ καχεξίαν ἐνέπεσον καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἐκ Μακεδονίας βασιλέων, ἐν ἧ συνέβη πάσας τὰς πόλεις χωρισθείσας ἀφ' ἑαυτῶν, ἐναντίως τὸ συμφέρον ἄγειν ἀλλήλαις. Ἐξ οὗ συνέπεσε τὰς μὲν ἐμφρούρους αὐτῶν γενέσθαι διὰ τε Δημητρίου καὶ Κασσάνδρου καὶ μετὰ ταῦτα δι' Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, τὰς δὲ καὶ τυραννεῖσθαι*. Πρέπει να επισημάνουμε και ακόμα μια διευκρίνιση επί των λεγομένων του Πολυβίου που κάνει ο Στράβων. Ενώ ο πρώτος έχει εικόνα του Κοινού αποτελούμενου πριν από τα χρόνια του Φιλίππου και του Αλεξάνδρου από έντεκα πόλεις μετά την καταστροφή της Ελίκης και γράφει ότι από αυτές συμμετείχαν στο ανασυγκροτηθέν μόνο δέκα, δηλαδή εκτός από την ανύπαρκτη Ελίκη δεν περιλήφθηκε και η Ώλενος, ο δεύτερος διευκρινίζει περαιτέρω (VIII 7.1), ότι πάντως η Ώλενος συνέχιζε να υπάρχει και απλώς δεν προσήλθε στο νέο